

EMD-bulletin

– nytt fra menneskerettsdomstolen i Strasbourg

Nr. 3 År 2018 Dato 16. mars Utgiver Norsk senter for menneskerettigheter

I mars ble det avsagt to kategori 1-avgjørelser, mot Kroatia og Sveits. Det ble også avsagt to avvsningsavgjørelser mot Norge i februar.

Månedens utvalgte: Radomilja v. Croatia

Date: 20/03/2018 **Application no.:** 37685/10, 22768/12

Articles: 1; 8; 8-1; 13; 19; 35; 35-3-a; 41; 46; 46-2; P1-1; P1-1-1; 35; 35-1; P1-1; P1-1-1

Conclusion: Remainder inadmissible (Art. 35) Admissibility criteria (Art. 35-1) Six-month period No violation of Article 1 of Protocol No. 1 - Protection of property (Article 1 para. 1 of Protocol No. 1 - Possessions)

Saken omhandler:

Saken handler om hvorvidt myndighetenes bestridelse av ervervet eiendomsrett fra to familier utgjorde en krenkelse av første protokoll artikkel 1.

Fakta:

Klagerne er to familier der alle er kroatiske statsborgere som bor i Kroatia. Klagerne eiendomsrett var omtvistet ettersom nasjonal lovgivning forbød privatpersoner å erverve eiendomsrett på offentlig grunn. Klagerne saksøkte staten i april 2002 og hevdet eiendomsrett på offentlig grunn. Klagerne anførte at deres forgjengere hadde ervervet eiendomsrett ved å utøve eiendomsrett i henholdsvis 70 og 100 år. Klagerne fikk medhold i første instans, men staten anket i begge sakene. I andre instans ga domstolen staten medhold i at klagerne ikke hadde ervervet juridisk eiendomsrett. Bakgrunnen for dette var at eiendomsretten kunne hevdes bare dersom klagerne hadde besittet eiendommene i 40 år innen april 1941. I de konkrete sakene hadde klagerne utøvd eiendomsretten i 29 år (fra 1912 til 1941). Klagerne anket avgjørelsen og anførte at avgjørelsene var i strid med konstitusjonen. Ankene ble avvist i september 2009 og 2011. Klagerne brakte sakene inn for Domstolen i 2010 og 2012, og Domstolen avsa sin avgjørelse 28. juni 2016. Med 6 mot 1 konstaterte Domstolen krenkelse av første protokoll artikkel 1. Saken ble 28. november 2016 besluttet henvist til avgjørelse i storkammer etter anmodning fra staten.

Anførsler:

Klagerne anførte krenkelse av første protokoll artikkel 1, under henvisning til at deres rett til vern om eiendom hadde blitt krenket ved myndighetenes avgjørelser om å nekte eiendomsrett.

Norsk senter for menneskerettigheter

Redaktør **Jan Erik Helgesen**

Kompilasjon og redaksjonsassistent **Emilie Lie og Kamilla Sandvik Forsdahl**

Kontakt & abonnement c.b.astrup@nchr.uio.no

Staten imøtegikk klagerens anførsler.

Domstolens vurderinger:

Domstolen bemerket innledningsvis at de kun fatter avgjørelser innenfor klagerens påstandsgrunnlag. De fremsatte anførselene baserte seg på tidsrom på henholdsvis 70 og 100 år. I kammeravgjørelsen fra 2016 var tidsrommet 6.april 1941 til 8. oktober 1991 utelatt fra klagerens påstandsgrunnlag. Allikevel hadde Domstolen inkludert tidsrommet med i avgjørelsesgrunnlaget og dermed gått utenfor klagerens påstandsgrunnlag. Klagerne fikk mulighet til å utvide påstandsgrunnlaget til å inkludere tidsrommet ved å fremsette en ny klage. Klagen ble fremsatt for sent og dermed måtte domstolen ta utgangspunkt i det opprinnelige påstandsgrunnlaget. Spørsmålet Domstolen skulle ta stilling til var om klagerens utøvelse av eiendomsrett med unntak av tiden fra 6.april 1941 til 8.oktober 1991 var beskyttet av første protokoll artikkel 1. Domstolen understreket at de viste tilbakeholdenhet ved prøving av faktum og lovanvendelse som lå til grunn for myndighetenes avgjørelse. Domstolen påpekte at selv om de har adgang til å prøve myndighetenes etterlevelse av nasjonal lovgivning skal en slik prøving være forholdsmessig. Bakgrunnen for dette er subsidiaritetsprinsippet som innebærer at Domstolens skal vise tilbakeholdenhet ved vurderingen av nasjonale myndigheters vurderinger av nasjonal lovgivning. Domstolen skal vise varsomhet ved å ikke opptre som førsteinstansdomstol med mindre det er forholdsmessig. Avslutningsvis tok Domstolen stilling til anførselen om krenkelse av første protokoll artikkel 1. Domstolens flertall påpekte at de nasjonale myndighetene hadde vurdert den konkrete sakens faktum og jus i tilstrekkelig grad. Domstolen var enig i myndighetens konklusjon om at vilkårene for å erverve eiendomsrett ikke var oppfylt etter nasjonal rett. Domstolen fant med 14 mot 3 at det ikke forelå en krenkelse av første protokoll artikkel 1.

Norsk sammendrag på Lovdata.no

Andre kategori 1-avgjørelser fra EMD: Mars

NAÏT-LIMAN V. SWITZERLAND

Date: 15/03/2018 **Application no.:** 51357/07

Articles: 6; 6-1; 44-3

Conclusion: The case concerned the refusal by the Swiss courts to examine Mr Naït-Liman's civil claim for compensation for the non-pecuniary damage arising from acts of torture allegedly inflicted on him in Tunisia.

The Court considered, on the basis of a comparative legal study, that international law had not imposed an obligation on the Swiss authorities to open their courts with a view to ruling on the merits of Mr Naït-Liman's compensation claim, on the basis of either universal civil jurisdiction in respect of acts of torture or a forum of necessity. It followed that the Swiss authorities had enjoyed a wide margin of appreciation in this area.

With regard to the criteria laid down by the legislature, the Court concluded that by introducing a forum of necessity with the criteria laid down in section 3 of the Federal Law on Private International Law, the Swiss legislature had not exceeded its margin of appreciation. As to the margin of appreciation of the domestic courts, the Court could perceive no arbitrary or manifestly unreasonable elements in the Federal Supreme Court's interpretation in its judgment of 22 May 2007, by which the Federal Supreme Court dismissed Mr Naït-Liman's appeal, holding that the Swiss courts did not have territorial jurisdiction.

The Court reiterated, however, that this conclusion did not call into question the broad consensus within the international community on the existence of a right for victims of acts of torture to obtain appropriate and effective redress, nor the fact that the States were encouraged to give effect to this right.

Norsk sammendrag på Lovdata.no

Avvisningsavgjørelser mot Norge: Februar

CASE OF AVISA NORDLAND AS v. NORWAY

Date: 20/02/2018 **Application no.:** 30563/15

Articles: 10; 10-1; 10-2; 35

Saken omhandler:

Saken omhandler en kirurg som i Avis Nordland ble anklaget for å fjerne organer fra friske pasienter uten grunn. Avis Nordland ble i Høyesterett dømt til å betale 400 000 i oppreisning til kirurgen. Avis Nordland klaget inn saken til EMD og anførte at Høyesteretts dom innebar en krenkelse av artikkel 10. Spørsmålet var om saken skulle avvises etter artikkel 35.

Fakta:

Klageren er avisen Avis Nordland med hovedkontor i Bodø. Klageren ble representert av advokat T. Hatland. Klageren publiserte i 2010 flere nyhetssaker hvor de omtalte en navngitt kirurg. I sakene ble det gitt inntrykk av at kirurgen hadde fjernet friske organer fra pasienter uten grunn. I en av sakene ble det også skrevet at en av pasientene ikke hadde samtykket i operasjonen. Kirurgen stevnet klageren for tingretten og saken gikk helt til Høyesterett. Høyesterett konkluderte med at det hadde vært grunn til å operere og at klagerens informasjon var misvisende og ufullstendig. Klageren ble idømt å betale oppreisningserstatning til kirurgen på 400 000 kroner. Klageren anførte at Høyesteretts avgjørelse var i strid med ytringsfriheten etter EMK artikkel 10. Klageren brakte saken inn for Domstolen 23. juni 2015.

Har du kommentarer
eller spørsmål? Send
mail til:
c.b.astrup@nchr.uio.no

Anførsler:

Klageren anførte at avgjørelsen om å pålegge avisen oppreisningsansvar eller ansvaret for motpartens sakskostnader utgjorde en krenkelse av artikkel 10. Staten imøtegjikk klagerens anførsler.

Domstolens vurderinger:

Domstolen tok utgangspunkt i ordlyden i artikkel 10 og konkluderte med at erstatningsansvaret klageren var idømt var en begrensning av retten til ytringsfrihet. Domstolen bemerket videre at denne begrensningen hadde hjemmel i skadeerstatningsloven § 3-6 og straffeloven § 247 og tok sikte på å beskytte andres «omdømme og rettigheter» etter artikkel 10 andre ledd. Domstolen påpekte at de nasjonale myndighetene har foretatt en grundig og balansert vurdering av ytringsfriheten opp mot retten til respekt for privatliv etter artikkel 8. Domstolen bemerket at den gjennom sin praksis har utformet flere kriterier for vurderingen av de motstridende interessene artikkel 8 og 10 verner om. Når nasjonale myndigheter har brukt de relevante kriteriene i tråd med praksis fra Domstolen skal det sterke grunner til for å overprøve den nasjonale vurderingen. Domstolen konkluderte med at nasjonale myndigheter hadde foretatt en samvittighetsfull prøving av kriteriene. Domstolen konkluderte med at klagen var åpenbart grunnløs, og måtte avvises i henhold til artikkel 35 §§ 3 (a) og 4.

Norsk sammendrag på Lovdata.no

AS DAGBLADET v. NORWAY

Date: 20/02/2018 **Application no.:** 60715/14

Articles: 6; 6-1; 44-3

Saken omhandler:

Saken gjaldt en avis som ble idømt oppreisning og saksomkostninger for ærekrenkende utsagn i forbindelse med at en ambulansesjåfør lot være å frakte en skadet mann med somalisk bakgrunn til legevakten. Spørsmålet i saken var om inngrepet medførte en krenkelse av avisens ytringsfrihet etter artikkel 10.

Fakta:

Klageren er et norsk avisselskap med hovedkontor i Oslo. Selskapet utgir dagsavisen Dagbladet. F, en mann med somalisk bakgrunn, hadde blitt slått ned i en park i Oslo, og slo hodet i asfalten da han falt om. S, en ambulansesjåfør, var på jobb for et sykehus da han ble tilkalt til stedet. Ambulansen ankom rett etter politiet. Da ambulanspersonellet på bakgrunn av den skadedes oppførsel besluttet at de ikke skulle ta han med F i ambulansen, oppsto det en amper og opphisset stemning blant de som var til stede. Flere forlangte at ambulanspersonellet skulle ta med seg den skadede. Som svar på dette sa S noe slikt som «han står oppreist, han dør ikke.» Ambulansen forlot deretter stedet uten F. Det fremgår av politiets oppdragslogg at det ble bestilt en større politibil for å frakte den skadede til legevakten. Før politibilen ankom stedet ble F fraktet til legevakten i en drosje, før han senere ble fraktet videre til sykehuset. Flere av vitnene i parken hadde umiddelbart etter hendelsen kontaktet media, og minst to vitner hadde tatt bilder av episoden. Samme kveld ble saken dekket i flere nettaviser. Fs samboer uttalte i en av artiklene at «hadde det vært en hvit dame som lå blødende i parken, så hadde ikke dette skjedd». Klagerens avis, Dagbladet, publiserte sin første artikkel dagen etter hendelsen, og repeterte sitatet fra samboeren. De neste dagene ble det en massiv mediedekning av saken. Den 11. august 2007 publiserte politisk redaktør i Dagbladet en

kommentarartikkel med tittelen «Skrekk og avsky. Denne uke ble vi tvunget til å se det vi ikke ville se.». Artikkelen var illustrert med bildet av F som lå blødende på bakken i parken. Redaktørens hovedfokus var institusjonell rasisme med utgangspunkt i ambulansesaken. Blant annet sto det: «Det var rasismens stygge og ubarmhjertige konsekvens. Det var resultatet av et menneskesyn, hvor noen er mindre verdt enn andre.» Dagbladet publiserte samme dag en kommentarartikkel med beskrivelser som «Han som ligger livløs mens ambulanspersonellet ikke undersøker ham.», og i lederartikkel skrevet 14. august skrev avisen: «Det er nesten som om det skulle vært brannmenn som ikke gadd å slukke en brann fordi det bodde uønskede personer i gården.» Hendelsen ble gjennomgått av flere organer, herunder av Statens helsetilsyn, Likestillings- og diskrimineringsombudet, Likestillings- og diskrimineringsnemnda og Spesialenheten for politisaker. Den 29. juli 2010 gikk S til søksmål mot klageren, AS Dagbladet, med krav om oppreisning for ærekrenkelse, jf. skl. § 3-6. Klageren ble dømt til å betale oppreisning og S sine saksomkostninger. Etter tingrettens syn hadde Dagbladet fremsatt en lang rekke beskyldninger overfor S som ikke var beskyttet av ytringsfriheten etter Grunnloven § 100 og EMK artikkel 10. Dommen ble anket til lagmannsretten, som i det vesentlige kom til samme konklusjon som underinstansen, men justerte ned oppreisningen. Lagmannsretten mente at Dagbladets dekning ikke var tilstrekkelig aktsom og balansert. Det forelå etter deres oppfatning heller ikke faktisk grunnlag for å hevde at det forelå rasistisk motivasjon hos ambulansesjåførene. Klageren anket deretter til Høyesterett. Den 3. mai 2014 konkluderte Høyesterett med at avisens dekning av påstandene om uforsvarlig helsehjelp lå innenfor det sentrale kjerneområdet hvor var som er vernet av ytringsfriheten. På den annen side gjaldt saken grove beskyldninger mot en offentlig tjenestemann om graverende og diskriminerende pasientbehandling, noe som skjerper kravet til det faktiske grunnlagene beskyldningene bygget på. Selv om saken hadde bidratt til offentlig debatt om et viktig samfunnsspørsmål, fant flertallet etter en helhetsvurdering at refereringen av rasismebeskyldningene i kommentarartiklene ikke var vernet av ytringsfriheten etter artikkel 10. Høyesterett påpekte at det dreide seg om alvorlige beskyldninger med et presist innhold som ikke hadde holdepunkter i objektive fakta, og Dagbladet ble ikke ansett å ha vært i god tro ved publiseringen. Klageren brakte saken inn for Domstolen 3. september 2014

Anførsler:

Klageren anførte at idømmelsen av oppreisningserstatning og saksomkostningene utgjorde en krenkelse av ytringsfriheten etter artikkel 10. Klageren fremholdt at beskyldningene som ble funnet å være ærekrenkende, var verdilurderinger som bidro til en pågående debatt om et viktig samfunnsspørsmål. Etter klagerens syn hadde beskyldningene i avisen et tilstrekkelig faktisk grunnlag. Videre anførte klageren at den utmålte oppreisningserstatningen var for høy.

Domstolens vurderinger:

Domstolen bemerket innledningsvis at ileggelsen av oppreisningserstatning utgjorde et inngrep i klagerens ytringsfrihet etter artikkel 10. Videre slo Domstolen fast at inngrepet var hjemlet i skadeserstatningsloven § 3-6 og straffeloven § 247 og hadde som formål å beskytte «andres rettigheter og omdømme» i tråd med artikkel 10(2). Domstolen påpekte at de generelle prinsippene for vurderingen av om et inngrep i ytringsfriheten var nødvendig i et demokratisk samfunn var utpenslet gjennom praksis. Domstolen bemerket at det særlig i saker som den foreliggende, må det redegjøres for om nasjonale myndigheter har lyktes i å finne en rimelig balanse mellom de motstridende interessene. I den konkrete saken må ytringsfrihet etter artikkel 10 veies opp mot interessen av å beskytte omdømmet og æren til S, som del av retten til respekt for privatlivet i artikkel 8. Domstolen har gjennom praksis identifisert en rekke relevante kriterier hvor

ytringsfriheten skal avveies mot retten til respekt for privatliv. Domstolen understreket at det kreves sterke grunner til å overprøve de nasjonale domstolene, når nasjonale myndigheter har foretatt en avveining i samsvar med de relevante kriteriene. Domstolen bemerket at de omtvistede avisartiklene gjaldt beskyldninger om uforsvarlighet og institusjonell rasisme i det offentlige helsevesenet. Bare enkelte av klagerens avisartikler om rasisme ble funnet å være urettmessige og ga grunnlag for oppreisning for S. Dette var artikler som etter Høyesteretts syn inneholdt avisens egen konklusjon om at handlingen var rasistisk motivert. Kommentartiklene ikke hadde grunnlag i annen fakta enn at F var av somalisk opprinnelse, og ved publiseringen fant ikke Høyesterett at Dagbladet hadde vært i god tro. Beskyldningene var dessuten alvorlige og uforholdsmessige, og avisens dekningen av saken hadde innvirket direkte på S rett til privatliv etter artikkel 8. Høyesterett hadde helt riktig observert at bevis på rasisme i tilknytning til offentlig helsevesen er av stor samfunnsmessig interesse. Da slike bevis var utgangspunktet for avisens dekning av saken, hadde dekningen bred beskyttelse under artikkel 10, hvor statene har en særlig snever skjønnsmargin. Domstolen bemerket at Høyesterett fant at avisens beskyldninger om rasisme i stor grad måtte anses som verdivurderinger. I henhold til Domstolens praksis stilles det krav om at også utsagn som anses som verdivurderinger må være underbygget av et tilstrekkelig faktisk grunnlag. Domstolen gjennomgikk Høyesteretts dom, og fant at den bygget på en samvittighetsfull vurdering av relevante kriterier. Domstolen fant derfor ingen grunn til å fravike nasjonale myndigheters konklusjon. Hva gjaldt arten og alvorligheten av sanksjonen klageren ble ilagt, konkluderte Domstolen med at en oppreisningserstatning på kr 200 000,- ikke utgjorde et uforholdsmessig inngrep. Om vurderingen av saksomkostningenes størrelse, bemerket Domstolen at klageren ikke hadde anført for Domstolen at saksomkostnadene til S var overdrevne og urimelige som sådan, og at vurderingen måtte ses i lys av det generelle nivået på saksomkostninger i den enkelte jurisdiksjon. Sett hen til blant annet klagerens økonomiske situasjon, fant ikke Domstolen at avgjørelsen om saksomkostninger medførte at inngrepet ble uforholdsmessig. Domstolen fant at Høyesterett hadde relevant og tilstrekkelig grunnlag for sin avgjørelse om å idømme klageren erstatning, og at inngrepet sto i forhold til det legitime formålet. Videre fant Domstolen at Høyesterett hadde utført en balansering av interessene beskyttet i artikkel 10 og artikkel 8 i samsvar med kriteriene i Domstolens praksis. Domstolen uttalte til slutt at det ikke forelå «sterke grunner» for å substituere Høyesteretts vurdering i den foreliggende saken. Domstolen konkluderte med at klagen var åpenbart grunnløs, og måtte avvises i henhold til artikkel 35 §§ 3 (a) og 4.

Norsk sammendrag på [Lovdata.no](http://lovdata.no)

*

*

*

Nyttige lenker

- Hudoc: EMDs database over egne avgjørelser
- Lovdata: EMD-sammendrag på norsk
- Informasjon om klage til EMD
- EMD-bulletins internettsider
- [Oversikt over EMD-dommer mot Norge](#)
- Norsk senter for menneskerettigheters bibliotek